

อิทธิพลของอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยเฉพาะธนาคาร และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อ อัตราการเติบโตของสินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยช่วงก่อนและหลังพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ จากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

The Influence of Recession Indicators, Bank-Specific Factors, and Macroeconomic Factors on the Credit Growth Rate of Listed Commercial Banks in Thailand: Before and After Emergency Decree on The Provision of Financial Assistance for Entrepreneurs Affected by COVID-19 pandemic

ปลายฟ้า ศิริวรราช¹ พรพรรณ นันทแพศย์²
Plaifah Siriworawat and Pornwan Nunthaphad

Received: May 25, 2024. Revised: October 25, 2025. Accepted: October 30, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยเฉพาะธนาคาร และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค ที่มีต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยช่วงก่อนและหลังพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2554 ถึง ไตรมาส 2 ปี 2567 รวม 52 ไตรมาส วิเคราะห์ด้วยแบบจำลองถดถอยพหุคูณ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรได้แก่ อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ผลัดกันดั้มวลรวมภายในประเทศ และอัตราเงินเฟ้อ ตัวแปรหุ่นได้แก่ พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับ

¹ นิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงินประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Email: plaifah.si@ku.th

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงินประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัส โควิดนา 2019 ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรเศรษฐกิจถดถอย อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก สินทรัพย์สภาพคล่อง อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีอิทธิพลเชิงบวกกับอัตราการเติบโตของสินเชื่อ ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อ และพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินฯ มีอิทธิพลเชิงลบกับการเติบโตของสินเชื่อ

คำสำคัญ: ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค, อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย, ปัจจัยเฉพาะธนาคาร, อัตราการเติบโตของสินเชื่อ

Abstract

This study aims to examine the influence of recession indicators, bank-specific factors, and macroeconomic factors on the credit growth rate of listed commercial banks in Thailand, before and after the Emergency Decree on the Provision of Financial Assistance for Entrepreneurs Affected by the COVID-19 Pandemic. Secondary data, in the form of time series data, were collected on a quarterly basis from Q3 2011 to Q2 2024, covering a total 52 quarters. The multiple regression model was used for analysis. The independent variables include six factors: Recession indicators, Loan-to-Deposit Ratio, Liquidity Assets to Total Assets Ratio, Return on Assets, Gross Domestic Product, and Inflation Rate. Additionally, one dummy variable was included to represent Emergency Decree on the Provision of Financial Assistance for Entrepreneurs Affected by the COVID-19 Pandemic. According to the result, Recession Indicators, Loan-to-Deposit Ratio, Liquidity Assets to Total Assets Ratio, Return on Assets, and Gross Domestic Product have a positive influence on the credit growth rate. In contrast, Inflation Rate and the Emergency Decree have a negative influence on credit growth.

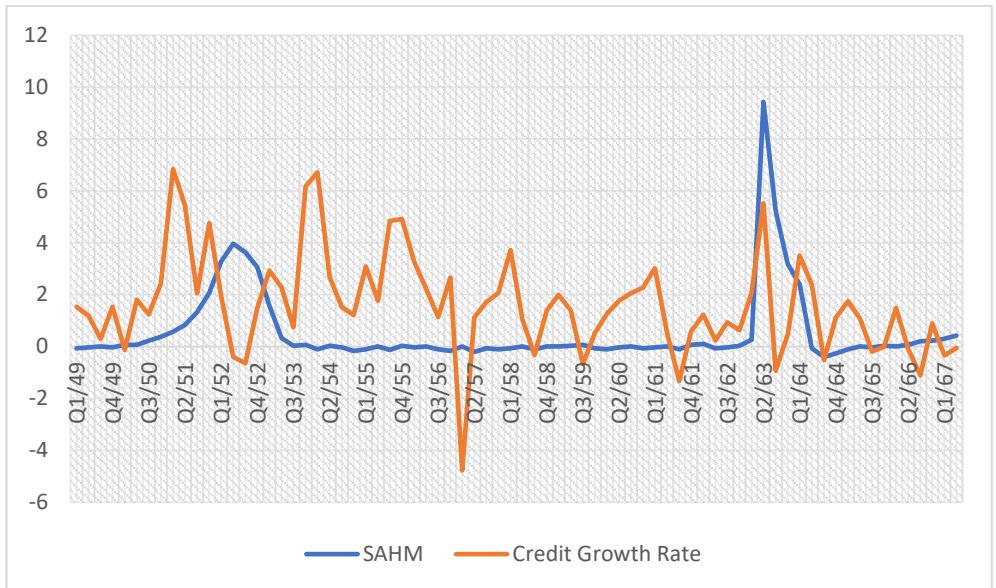
Keywords: Macroeconomic factors, Recession indicators, Bank-specific factors, Credit growth rate

บทนำ

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงระหว่างภาคออมทรัพย์และภาคการลงทุน ผ่านการรับฝากเงินจากประชาชนและการให้บริการสินเชื่อแก่ภาคธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ รายได้หลักของ

ธนาคารพาณิชย์มาจากดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการให้สินเชื่อ ซึ่งสะท้อนถึงผลประโยชน์ของธนาคารในรูปแบบของรายได้และกำไรสุทธิ รายได้ดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามปริมาณการปล่อยสินเชื่อในแต่ละช่วงเวลา อันเป็นปัจจัยสำคัญที่นักลงทุนสามารถใช้เพื่อประเมินสถานะทางการเงินและแนวโน้มรายได้ของธนาคารได้อย่างเหมาะสม

ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายใน เช่น อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก ซึ่งเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำถือเป็นแหล่งเงินทุนต้นทุนต่ำที่ธนาคารนำไปปล่อยสินเชื่อ เพื่อสร้างผลตอบแทนในรูปแบบของรายได้จากดอกเบี้ยซึ่งเป็นรายได้หลักของธนาคาร และในส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมของธนาคาร หากธนาคารมีเงินกองทุนอยู่ในระดับต่ำ ก็อาจประสบวิกฤตหรือล้มละลายได้หากขาดสภาพคล่อง ธนาคารจึงต้องมียินทรัพย์ที่สามารถแปลงเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว โดยหากธนาคารมีสภาพคล่องต่ำก็อาจจะชะลอการปล่อยสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยง ขณะที่อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ธนาคารจะวางแผนการปล่อยสินเชื่อในกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด แม้จะต้องยอมรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ หรือแม้กระทั่งปัจจัยภายนอกอย่างภาวะเศรษฐกิจก็ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หากเศรษฐกิจอยู่ในช่วงขยายตัว ก็จะส่งผลทำให้ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนมีการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น และอัตราเงินเฟ้อ หากระดับราคาสินค้าและบริการที่เพิ่มสูงขึ้น ก็อาจส่งผลให้ธนาคารกลางเข้ามาควบคุมเสถียรภาพทางการเงินโดยการปรับอัตราดอกเบี้ยซึ่งเป็นต้นทุนทางการเงินของภาคธุรกิจและครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน หรือแม้กระทั่งกฎหมายของชาห์มที่ใช้อัตราว่างงานบ่งชี้ภาวะถดถอย ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาในการระบุจุดเริ่มต้นของภาวะเศรษฐกิจถดถอย ที่พิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของอัตราการว่างงานเฉลี่ยเคลื่อนที่ 3 เดือน หากมีค่ามากกว่าร้อยละ 0.50 ขึ้นไปเมื่อเทียบกับอัตราว่างงานต่ำสุดในรอบ 12 เดือน ถือเป็นสัญญาณของภาวะถดถอย ตัวชี้วัดนี้สะท้อนถึงรายได้และสภาพคล่องของประชาชน ซึ่งเชื่อมโยงกับอัตราการเติบโตของสินเชื่อธนาคาร แม้กฎหมายของชาห์มจะไม่ได้ใช้ในไทยโดยตรง แต่เศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับสหรัฐฯ ผ่านการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น ภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐฯ สามารถส่งผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อในไทยโดยอ้อม โดยจากสถิติช่วงปี 2549 ถึงกลางปี 2567 พบว่ามี 2 ช่วงที่ตัวชี้วัดเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ 0.50 ได้แก่ ช่วงไตรมาส 2 ปี 2551 ถึง ไตรมาส 1 ปี 2553 จุดสูงสุด ร้อยละ 3.97 และไตรมาส 2 ปี 2563 ถึง ไตรมาส 1 ปี 2564 จุดสูงสุดร้อยละ 9.43 ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเกิดวิกฤตการเงินโลกและโควิด-19 และพบว่าในช่วงเวลาดังกล่าว อัตราการเติบโตของสินเชื่อก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 อัตราบ่งชี้ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจของซาม์ (SAHM Rule) และ อัตราการเติบโตของสินเชื่อ (Credit Growth Rate)
ที่มา: FRED (2024) และธนาคารแห่งประเทศไทย (2567)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าอัตราบ่งชี้ภาวะถดถอยของซาม์ (SAHM Rule) โดยทั่วไปมีค่าใกล้เคียงศูนย์ มีค่าติดลบ 0.50 ถึง 0.50 ซึ่งถือเป็นภาวะปกติ ยกเว้นช่วงที่ค่าดังกล่าวมากเกิน 0.50 สะท้อนสัญญาณของภาวะเศรษฐกิจถดถอย และในช่วงนั้นพบว่าอัตราการเติบโตของสินเชื่อก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยเองก็มีมาตรการพระราชกำหนดช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจจากโควิด-19 ที่สนับสนุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อออกมากระตุ้นการใช้สินเชื่อ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจวิเคราะห์ว่าปัจจัยอันได้แก่ อัตราบ่งชี้ภาวะถดถอยของซาม์ อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ และพระราชกำหนดช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจจากโควิด-19 มีผลต่อการเติบโตของสินเชื่อหรือไม่ โดยผลการศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อธนาคารพาณิชย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักลงทุนในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ออกนโยบายและควบคุมความเสี่ยง ในการปล่อยสินเชื่อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยเฉพาะธนาคาร และปัจจัยทางเศรษฐกิจ มหาภาคที่มีผลต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อ ช่วงก่อนและหลังพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย

Sahm Rule เป็นตัวชี้วัดภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ โดยใช้อัตราการว่างงานเฉลี่ยเคลื่อนที่ 3 เดือน หากเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่ากับร้อยละ 0.5 จากระดับต่ำสุดในรอบ 12 เดือน ถือเป็นสัญญาณของภาวะถดถอย (Sahm, 2019) จากทฤษฎีของ Phillips Curve (1958) กล่าวว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราการว่างงาน จากอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ไม่เพียงบอกถึงเศรษฐกิจที่เข้าสู่ภาวะถดถอย แต่ยังสะท้อนถึงการลดลงของอัตราเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ธนาคารกลางใช้ในการตัดสินใจในการปรับดอกเบี้ยนโยบายเพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจ Rey (2015) ระบุว่านโยบายการเงินของสหรัฐมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะตลาดเกิดใหม่ผ่านการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยและค่าเงินดอลลาร์

ทฤษฎีเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

Markowit (1952) ผู้พัฒนาทฤษฎีพอร์ตโฟลิโอ อธิบายถึงความสมดุลระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทนในการบริหารจัดการสินทรัพย์ โดยใช้ให้เห็นว่าผู้ปล่อยสินเชื่อจะยอมรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น เพื่อผลตอบแทนที่สูงขึ้น แต่หากไม่มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม อาจทำให้สินทรัพย์นั้นไม่สามารถสร้างผลตอบแทนและนำไปสู่ผลตอบแทนที่ลดลง

ทฤษฎีเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อสะท้อนการเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้าและบริการ ซึ่งกระทบต่อมูลค่าเงินและกำลังซื้อของผู้บริโภค Fisher (1911) อธิบายในทฤษฎีปริมาณเงินโดยใช้ให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อจะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดสูงขึ้น เนื่องจากธนาคารกลางจะเข้ามาควบคุมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการกู้ยืมและการปล่อยสินเชื่อที่ลดลงเนื่องจากต้นทุนทางการเงินที่เพิ่มสูงขึ้น Stiglitz and Weiss (1981) ชี้ว่าเมื่อเกิดเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น สถาบันการเงินมีแนวโน้มเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับอัตราเงินกู้ต่อเงินฝาก

วเรศ อุปปาติก (2544) ชี้ให้เห็นถึงทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้โดยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยและอุปทานเงินให้กู้ว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นจะส่งผลให้ความต้องการเงินทุนลดลง และส่งผลให้อุปทานเงินให้กู้เพิ่มขึ้น โดยอัตราดอกเบี้ยมีบทบาทสำคัญในการขยายสินเชื่อ พิมพ์ลภัญญ์ พัฒนชัย (2559) กล่าวว่าหากธนาคารสามารถลดสัดส่วนของสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลงได้ และใช้เงินฝากให้มีประโยชน์สูงสุด จะส่งผลให้ธนาคารสามารถเพิ่มการปล่อยสินเชื่อและยังคงรักษาสภาพคล่องทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพได้

แนวคิดเกี่ยวกับสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม

รวินท์ เอี่ยมสอาด และ ชุรพร เจริญพร (2014) การบริหารสภาพคล่องที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ธนาคารสามารถรองรับการชำระหนี้ระยะสั้นและยาวเพื่อป้องกันการขาดสภาพคล่องจากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด Mishra (2021) ชี้ให้เห็นว่าหากมีการลดอัตราส่วนสภาพคล่องตามกฎหมายที่ธนาคารกลางกำหนด จะส่งผลให้ธนาคารมีแรงจูงใจในการขยายสินเชื่อ เนื่องจากสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้น จากสภาพคล่องที่เพิ่มสูงขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

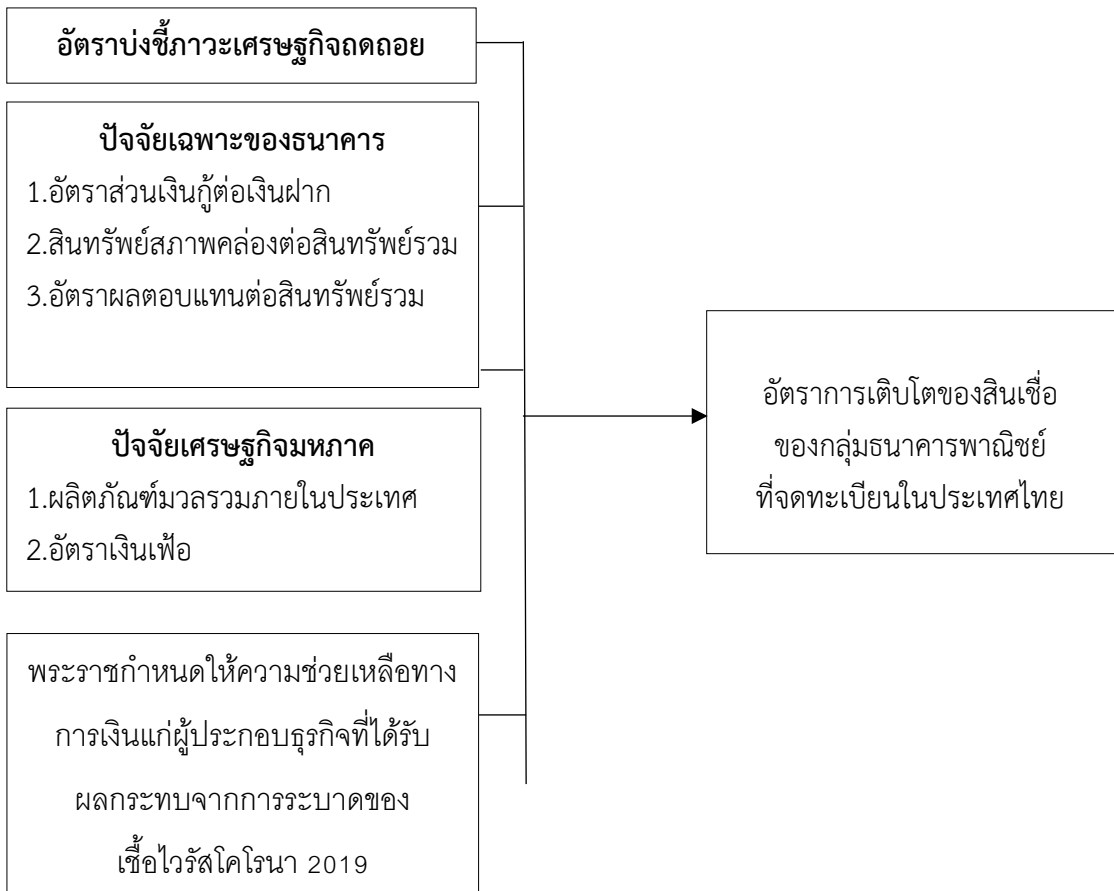
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเมื่อเศรษฐกิจเติบโต ความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและครัวเรือนจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อเพื่อการลงทุนและการบริโภคสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mankiw (2019) ที่ชี้ว่าเศรษฐกิจที่ขยายตัวจะกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวม Mishkin (2018) สถาบันการเงินเป็นตัวกลางในการกระจายเงินทุนจากผู้มีเงินออมไปยังผู้ที่ต้องการทุน ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Keynes (1936) อธิบายว่าในภาวะเศรษฐกิจถดถอย รัฐควรใช้นโยบายการคลัง เช่น การเพิ่มการใช้จ่ายและลดภาษี เพื่อกระตุ้นการบริโภค การลงทุน และรักษาการจ้างงาน โดยเฉพาะผ่านโครงการโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนธุรกิจ SMEs ขณะที่ Eggertsson and Krugman (2012) เสริมว่าในสถานการณ์ที่ภาคเอกชน

มีการหนี้สูง มาตรการการคลัง เช่น สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ มีบทบาทในการกระตุ้นความต้องการสินเชื่อที่ลดลง โดย International Monetary Fund (2020) ชี้ว่ามาตรการการคลังในช่วงโควิด-19 มีส่วนสำคัญในการบรรเทาปัญหาสภาพคล่องและสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2554 ถึงไตรมาส 2 ปี 2567 รวมทั้งสิ้น 52 ไตรมาส โดยมีตัวแปรตามคือ อัตราการเติบโตของสินเชื่อของ

ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เก็บข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และอัตราเงินเฟ้อ เก็บข้อมูลจากระบบบลูมเบิร์กเทอร์มินัล (Bloomberg Terminal) และอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย เก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลเศรษฐกิจของธนาคารกลางสหรัฐ (Federal Reserve Economic Data) ตัวแปรหุ่นคือ พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยใช้วิธีการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อการเติบโตของสินเชื่อ

สมมติฐานในการศึกษา

สมมติฐานที่1: อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่2: อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่3: สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่4: อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่5: ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

สมมติฐานที่6: อัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม

สมมติฐานที่7: พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัวแปร และตัวแปรหุ่นจำนวน 1 ตัวแปร ที่มีต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยมีวิธีการทางสถิติ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยอธิบายถึงลักษณะพื้นฐานของชุดข้อมูลที่ทำการศึกษา เช่น ค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าเฉลี่ย (Mean) ที่ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) เพื่อช่วยการในอธิบายลักษณะของตัวแปรและวิเคราะห์ความแปรผันของชุดข้อมูลที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

$$CG_t = \beta_0 + \beta_1 SAHM_t + \beta_2 LDR_t + \beta_3 LR_t + \beta_4 ROA_t + \beta_5 GDP_t + \beta_6 INF_t +$$

ที่ตั้งไว้ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) โดยมีแบบจำลองดังนี้
โดยกำหนดให้

CG_t หมายถึง อัตราการเติบโตของสินเชื่อ (Credit Growth Rate) รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

$SAHM_t$ หมายถึง อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย (Recession Indicator) รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

LDR_t หมายถึง อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก (Loan-to-Deposit Ratio) (รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

LR_t หมายถึง สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity Assets to Total Assets)

รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

ROA_t หมายถึง อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets) รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

GDP_t หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product)

รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

INF_t หมายถึง อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) รายไตรมาสที่ t (หน่วย : ร้อยละ)

FAD_t หมายถึง พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ

จากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Financial Assistance Decree) (อยู่ระหว่างไตรมาสที่ 2 ของปี

พ.ศ.2564 ถึง ไตรมาสที่ 2 ของปี 2567 มีค่าตัวแปรหุ่นเท่ากับ 1

ช่วงเวลาที่เหลือมีค่าเป็น 0)

β_0

หมายถึง ค่าคงที่

β_1 to β_7

หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

t

หมายถึง ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ϵ

หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อน

ทั้งนี้ก่อนทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยสมการถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรมคำนวณทางเศรษฐมิติ (Econometric views : EViews) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบปัญหาทางสถิติที่สำคัญดังนี้

การทดสอบความเป็นสมำเสมอของข้อมูล (Unit Root Test)

โดยใช้วิธี Augmented Dickey-Fuller Test (ADF) เนื่องจากข้อมูลอนุกรมเวลาอาจไม่มีความเป็นสมำเสมอ (Stationarity) ซึ่งอาจทำให้เกิดการถดถอยที่ผิดปกติเมื่อใช้ในการวิเคราะห์สมการถดถอย ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์และผลการทดสอบทางสถิติไม่ถูกต้องและไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากข้อมูลไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมและค่าประมาณไม่คงที่

การทดสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)

ในแบบจำลองประมาณการ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรตามและกลุ่มตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระควรมีความสัมพันธ์กันในระดับที่เหมาะสม เพราะหากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสูงเกินไป จะส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของการประมาณการและความเชื่อมั่นในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม

การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation)

โดยใช้สถิติ Durbin-Watson Test เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนและทดสอบความเป็นอิสระ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา Autocorrelation

การทดสอบปัญหาความแปรปรวนไม่คงที่ ของค่าคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity)

สามารถทำได้โดยใช้การทดสอบ White Heteroscedasticity Test ซึ่งใช้ตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนที่ไม่คงที่ของค่าคลาดเคลื่อน ซึ่งขัดกับสมมติฐานของวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด ที่กำหนดให้ค่าคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่ ปัญหานี้ อาจเกิดจากการระบุรูปแบบตัวแปรไม่ถูกต้อง หรือเกิดขึ้นเอง ในกรณีที่รูปแบบตัวแปรในสมการถดถอยถูกต้องทั้งหมด

การวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร (Multiple Regression)

โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและกลุ่มตัวแปรอิสระ พร้อมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือทางสถิติของสมการถดถอย

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราบ่งชี้ภาวะถดถอย อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ผลิตรถยนต์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ และตัวแปรหุ่น คือ พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินจากผลกระทบโควิด-19 ที่มีต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองถดถอยเชิงพหุคูณพร้อมตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของข้อมูล ดังมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1.การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis)

การนำเสนอข้อมูลทางสถิติเบื้องต้น ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 52 ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สำหรับตัวแปรอิสระ 6 ตัว ตัวแปรหุ่น 1 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาแสดงรายละเอียดทางสถิติ ได้แก่ ค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระ ตัวแปรหุ่น และตัวแปรตาม

			ช่วงก่อนบังคับใช้ พระราชกำหนด สินเชื่อฟื้นฟู		ช่วงหลังบังคับใช้ พระราชกำหนด สินเชื่อฟื้นฟู	
	Max	Min	Mean	S.D.	Mean	S.D.
CG	5.52	-4.47	1.53	1.84	0.49	1.03
SAHM	9.43	-0.40	0.49	1.77	0.03	0.22
LDR	120.28	105.57	109.94	3.28	107.87	0.99

LR	23.70	17.60	19.65	1.17	21.60	1.06
ROA	1.90	0.40	1.49	0.27	1.14	0.24
GDP	15.50	-12.20	2.14	4.13	2.38	1.81
INF	7.29	-2.67	1.01	1.50	2.68	2.60

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยเฉพาะธนาคาร และปัจจัยทางเศรษฐกิจในช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้พระราชกำหนดสินเชื่อฟื้นฟู โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราการเติบโตของสินเชื่อ (CG) อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย (SAHM) อัตราเงินกู้ต่อเงินฝาก (LDR) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีแนวโน้มลดลงหลังจากการบังคับใช้พระราชกำหนดสินเชื่อฟื้นฟู ซึ่งอาจสะท้อนถึงผลกระทบจากมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างระบบการเงินและเศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าว ในขณะที่ตัวแปรสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (LR) และอัตราเงินเฟ้อ (INF) พบว่ามีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในช่วงหลังการบังคับใช้พระราชกำหนดสินเชื่อฟื้นฟู ซึ่งอาจเป็นผลจากการปรับตัวของภาคการเงินและนโยบายการเงินที่ออกมาเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในภาคการเงินและเศรษฐกิจที่เกิดจากการบังคับใช้มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานของตัวแปรอิสระและตัวแปรหุ่นที่มีต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อ

Variable	Coefficient	Standard Error	t-Statistic	Prob.
Constant	-44.8203	11.3830	-3.9374	0.0003
SAHM	0.6894	0.1915	3.5987	0.0008***
LDR	0.2145	0.0797	2.6909	0.0101**
LR	0.8861	0.2100	4.2189	0.0001***

ROA	2.9297	0.9099	3.2195	0.0024***
GDP	0.3100	0.0707	4.3827	0.0001***
D(INF)	-0.2872	0.1699	-1.6898	0.0983*
FAD	-1.0395	0.6144	-1.6918	0.0979*
R-squared	0.5220	F-Statistic		0.0000
Adjusted R-squared	0.4442	Durbin-Watson		2.2323

*** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยนำชุดข้อมูลในแบบจำลองที่ได้ผ่านการจัดการปัญหาทางสถิติที่สำคัญมาเรียบร้อยแล้ว มาทำการทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรมคำนวณทางเศรษฐมิติ ผลการวิเคราะห์แบบจำลองถดถอยพบว่า ค่า F-Statistic เท่ากับ 0.0000 แสดงว่าแบบจำลองสามารถอธิบายอัตราการเติบโตของสินเชื่อได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่า R-squared เท่ากับ 0.5220 หรือร้อยละ 52.21 หมายถึงตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของอัตราการเติบโตของสินเชื่อได้ในระดับหนึ่ง ขณะที่อีกร้อยละ 47.79 มาจากปัจจัยอื่นนอกเหนือแบบจำลอง และมีค่า Adjusted R-squared เท่ากับ 0.4442

ผลการทดสอบ t-Statistic พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ อัตราแบ่งชำระหนี้สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 อัตราเงินกู้ต่อเงินฝากที่ระดับ 0.05 ส่วนอัตราเงินเฟ้อและพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินฯ มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 โดยนำผลที่ได้ดังกล่าวมาเขียนในรูปแบบสมการเชิงพยากรณ์ได้ดังนี้

$$CG = -44.82032 + 0.6894*SAHM + 0.2145*LDR + 0.8861*LR + 2.9297*ROA + 0.3100*GDP$$

$$+ (-0.2872)*D(INF) + (-1.0395)*FAD$$

โดยผลการวิเคราะห์ที่ได้ปรากฏในตารางที่ 2 ได้ผ่านกระบวนการจัดการปัญหาทางสถิติดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test) โดยวิธี Augmented Dickey-Fuller Test

Variable	ระดับของ Unit Root test	P-Value (Prob.)	Result
CG	Level	0.0005**	Stationary
SAHM	Level	0.0225*	Stationary
LDR	Level	0.0471*	Stationary
LR	Level	0.0362*	Stationary
ROA	Level	0.0346*	Stationary
GDP	Level	0.0129*	Stationary
INF	1st Difference	0.9676	Non- Stationary

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความเป็นสม่าเสมอของข้อมูล (Unit Root Test) พบว่า ตัวแปรที่มีความเป็นสม่าเสมอในระดับ Level จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ อัตราการเติบโตของสินเชื่อ อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินฝาก สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ส่วนตัวแปรที่มีความเป็นสม่าเสมอในระดับ 1st Difference จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์วิธี Simple Correlation Coefficients

	CG	SAHM	LDR	LR	ROA	GDP	D(INF)
CG	1.0000						
SAHM	0.0463	1.0000					
LDR	0.0126	0.0320	1.0000				
LR	0.0095	0.1061	0.1789	1.0000			
ROA	0.0285	0.1297	0.0323	0.4514	1.0000		
GDP	0.0189	0.5005	0.0061	0.0756	0.0711	1.0000	
D(INF)	0.0003	0.1580	0.0354	0.0041	0.0000	0.0963	1.0000

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ต่ำกว่า 0.8 ซึ่งบ่งชี้ว่าไม่เกิดปัญหาภาวะร่วม (Multicollinearity) จึงไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรออก จากผลการทดสอบนี้สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความเป็นอิสระจากกันและสามารถใช้ในการวิเคราะห์ต่อไปได้โดยไม่เกิดปัญหาการทับซ้อนของข้อมูลที่จะส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของผลลัพธ์จากการวิเคราะห์

ผลการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์กันเองของความคลาดเคลื่อน พบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.2323 เมื่อทำการทดสอบด้วย Durbin-Watson Test และเปรียบเทียบกับค่าอ้างอิงจากตารางที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับ $n = 51$ และ $k = 7$ โดยได้ค่า $dL = 1.189$ และ $dU = 1.895$ ดังนั้น ค่า Durbin-Watson อยู่ในช่วง 2.105 – 2.811 ซึ่งบ่งชี้ว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันเองของความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) และสมการถดถอยนี้จึงไม่มีปัญหา Autocorrelation

ตารางที่ 5 การทดสอบความแปรปรวนไม่คงที่ของความคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity)

Heteroskedasticity Test: White			
F-statistic	1.4266	Prob. F (7,43)	0.2197
Obs*R-squared	9.6122	Prob. Chi-Square (7)	0.2116
Scaled explained SS	14.322	Prob. Chi-Square (7)	0.0457

จากตารางที่ 5 การทดสอบความแปรปรวนไม่คงที่ของความคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) ด้วยวิธี White Heteroscedasticity Test ใช้ในการตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนไม่คงที่ของค่าคลาดเคลื่อน โดยพิจารณาจากค่า F-statistic และ Obs*R-squared เมื่อทดสอบพบว่า ค่า Probability ของ F-statistic เท่ากับ 0.2197 และค่า Probability ของ Obs*R-squared เท่ากับ 0.2116 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่า สมการถดถอยนี้ไม่มีปัญหา Heteroscedasticity

อภิปรายผล

อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไป

ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นั้นหมายความว่าเมื่อภาวะเศรษฐกิจถดถอยเกิดขึ้น จะกระตุ้นการดำเนินนโยบายของธนาคารกลาง โดยการปรับลดอัตราดอกเบี้ยและเพิ่มสภาพคล่องในระบบการเงิน ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินลดลงและกระตุ้นการใช้สินเชื่อเพื่อการบริโภคและการลงทุนเพิ่มขึ้น Rey (2015) ที่ระบุว่านโยบายการเงินของสหรัฐมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะตลาดเกิดใหม่ผ่านการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ไทยได้รับผลกระทบจากการปรับเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ International Monetary Fund (2010), Claessens, Kose, and Terrones (2012), Claessens et al. (2013), และ Bernanke and Gertler (1995) ที่พบว่า การปรับลดอัตราดอกเบี้ยในช่วงเศรษฐกิจถดถอยช่วยส่งเสริมการขยายตัวของสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจ และเป็นไปตามทฤษฎีของ Sahm (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่าอัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอยเป็นสัญญาณที่ช่วยให้ธนาคารกลางและหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและฟื้นฟูการใช้จ่ายได้อย่างรวดเร็ว

อัตราเงินกู้ต่อเงินฝาก มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าเมื่อธนาคารปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก จะทำให้อุปทานเงินทุนที่ใช้ในการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น วเรศ อุปาทิก (2544) ระบุว่าเงินฝากที่เพิ่มขึ้นจะสนับสนุนให้ธนาคารสามารถปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น พิมพ์ลักษ์ญ พัฒนชัย (2559) การจัดสรรเงินทุนเพื่อปล่อยสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นจะทำให้อัตราการเติบโตของสินเชื่อเพิ่มขึ้น Febrianto and Muid (2013) และ Siringoringo and Sijabat (2019) พบว่าอัตราส่วน LDR ที่สูงสะท้อนถึงการใช้เงินฝากในการปล่อยสินเชื่อที่มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การขยายตัวของสินเชื่อเพิ่มขึ้น

สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม

สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเติบโตของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า การมีสินทรัพย์สภาพคล่องที่สูงจะช่วยเพิ่มความสามารถในการปล่อยสินเชื่อ เนื่องจากธนาคารสามารถใช้สินทรัพย์เป็นแหล่งสำรองในการสนับสนุนการขยายตัวของสินเชื่อ (Mishra, 2021) โดย รวินท์ เอี่ยมสอาด และ ชุพรพร เจริญพร (2014) ระบุว่าการบริหารสภาพคล่องที่ดีช่วยให้ธนาคารสามารถรับความเสี่ยงในการปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้นและรองรับวิกฤตเศรษฐกิจได้ดีขึ้น Nguyen and Nguyen (2022) และ Bottero et al. (2020) หากธนาคารมีสภาพ

คลองสูงจะสามารถขยายการปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น เนื่องจากสามารถบริหารความเสี่ยงและรองรับความต้องการสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าเมื่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงหมายถึงธนาคารบริหารสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถสร้างรายได้จากดอกเบี้ยสูงขึ้น และการเติบโตของสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้รายได้จากดอกเบี้ยสุทธิสูงขึ้น (Markowit ,1952) และ Beck et al. (2000) ที่พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์จะเพิ่มขึ้นเมื่อธนาคารสามารถขยายสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ Mery and Dony (2021) และ Nugraha (2022) ระบุว่า การปล่อยสินเชื่อเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างรายได้จากดอกเบี้ย ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารและสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางการเงิน

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ Mankiw (2019) ระบุว่าเมื่อเศรษฐกิจขยายตัว ภาคธุรกิจและครัวเรือนจะเพิ่มการลงทุนและการบริโภค เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจ ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อสนับสนุนการใช้สินเชื่อที่เพิ่มขึ้น Akani and Onyema (2016), Jović and Jandrić (2018), Sipahutar (2019) และ Özdemir (2020) พบการขยายตัวทางเศรษฐกิจส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและผู้บริโภค Mishkin (2018) กล่าวว่าธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญในการกระจายเงินทุนไปยังกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจ

อัตราเงินเฟ้อ มีอิทธิพลเชิงลบต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าอัตราเงินเฟ้อส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อลดลง และสถาบันการเงินมีแนวโน้มเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้น (Stiglitz and Weiss, 1981) โดย Gillman, Kejak, and Valentinyi (1999), Berkelmans (2005), Rachmansyah (2021), และ Hazmi (2018) อัตราเงินเฟ้อทำให้เกิดแรงกดดันต่ออัตราดอกเบี้ย ส่งผลให้สถาบันการเงินคุมการปล่อยสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยง และส่งผลให้อัตราการเติบโตของสินเชื่อลดลง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ

Fisher (1911) ที่กล่าวว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อจะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดสูงขึ้น เนื่องจากธนาคารกลางจะเข้ามาควบคุมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมและการปล่อยสินเชื่อที่ลดลง

พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ของไทยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินจะส่งผลให้การเติบโตของสินเชื่อเพิ่มขึ้น โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าเมื่อพระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินฯ เพิ่มขึ้น การเติบโตของสินเชื่อกลับลดลง ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Keynes (1936) และ International Monetary Fund (2020) ที่เสนอว่าการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือมาตรการค้ำประกันสินเชื่อควรกระตุ้นการใช้สินเชื่อในภาคธุรกิจในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ อีกทั้งยังขัดแย้งกับ Quynh (2022) และ Teresiene et al. (2021) ที่พบว่าการเพิ่มความสามารถในการระดมเงินทุนและมาตรการช่วยเหลือทางการเงินสามารถกระตุ้นการเติบโตของสินเชื่อได้ อย่างไรก็ตาม Beck et al. (2021) สนับสนุนแนวคิดที่ว่า การเข้ามาของภาครัฐในตลาดสินเชื่ออาจทำให้ความต้องการสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ลดลง เนื่องจากภาคธุรกิจเลือกใช้สินเชื่อของภาครัฐที่มีต้นทุนต่ำกว่า

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้ใช้สถิติเชิงอนุมานผ่านการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของอัตราดอกเบี้ยภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยเฉพาะของธนาคาร และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อการเติบโตของสินเชื่อ ก่อนและหลังมาตรการช่วยเหลือจากรัฐช่วงโควิด-19 โดยผลการศึกษาพบว่าผลการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อ ได้แก่ SAHM, LDR, LR, ROA และ GDP โดยหมายความว่าหากปัจจัยดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็จะส่งผลต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ขณะที่ INF และตัวแปรหุ่น FAD มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม หมายความว่าหากปัจจัยดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็จะส่งผลต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดในระดับนัยสำคัญ 0.01 คือ SAHM, LR, ROA และ GDP รองลงมาคือ LDR ที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงว่าหากเศรษฐกิจดีและธนาคารสามารถบริหาร

สินทรัพย์ได้ดี จะส่งผลให้การปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น และ INF กับ FAD ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 สะท้อนว่าเงินเฟ้อที่สูงทำให้ต้นทุนการกู้ยืมเพิ่มขึ้น ส่วนมาตรการช่วยเหลือผ่านพระราชกำหนดส่งผลให้ธนาคารระมัดระวังมากขึ้นในการปล่อยสินเชื่อ เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและการการตั้งสำรองหนี้เสียที่สูงขึ้น โดยผลการศึกษาดังกล่าวทางผู้วิจัยจึงได้มีการสนับสนุนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจ และปัจจัยเฉพาะของธนาคารที่มีต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ก่อนและหลังพระราชกำหนดช่วยเหลือทางการเงินช่วงโควิด-19 ซึ่งสามารถให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัจจัยเฉพาะของธนาคาร ได้แก่ อัตราเงินกู้ต่อเงินฝาก สินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการเติบโตของสินเชื่อ แสดงให้เห็นถึงบทบาทของการบริหารภายในธนาคารต่อการขยายสินเชื่อ ธนาคารจึงควรบริหารสมดุลระหว่างความสามารถในการปล่อยกู้ และการควบคุมความเสี่ยง พร้อมติดตามตัวชี้วัดเหล่านี้เพื่อใช้วางกลยุทธ์ทางการเงินให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ

2. อัตราบ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคและ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตของสินเชื่อ สะท้อนว่าเมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัว สินเชื่อก็มีแนวโน้มขยายตัวตาม ในทางกลับกัน อัตราเงินเฟ้อที่มีความสัมพันธ์ในทางลบ บ่งชี้ว่าความผันผวนด้านราคาสินค้าและต้นทุนเงินกู้ที่สูงขึ้นส่งผลให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนเข้าถึงสินเชื่อได้ลดลง ผู้กำหนดนโยบายควรนำข้อมูลนี้ไปใช้กำหนดอัตราดอกเบี้ยและวางแผนสินเชื่อให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ

3. พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงิน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเติบโตของสินเชื่อ ซึ่งชี้ว่ามาตรการรัฐช่วยลดการพึ่งพาการกู้ยืมของภาคธุรกิจในช่วงวิกฤต ส่งผลดีต่อการลดความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคาร การติดตามนโยบายลักษณะนี้สามารถช่วยให้หน่วยงานกำกับดูแล ธนาคาร และนักลงทุน วางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสนับสนุนการฟื้นตัวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษานี้วิเคราะห์ผลกระทบของอัตราภาษีภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัจจัยเฉพาะของธนาคาร และปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค ที่มีต่ออัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ในช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้พระราชกำหนดให้ความช่วยเหลือทางการเงินจากผลกระทบโควิด-19 ทั้งนี้ หลังสิ้นสุดมาตรการในไตรมาส 2 ปี 2567 ยังไม่สามารถประเมินผลกระทบเชิงวัฏจักรได้อย่างชัดเจนเนื่องจากระยะเวลาสั้นเกินไปจึงควรติดตามผลระยะยาว

2. ศึกษากรณีเปรียบเทียบในต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของมาตรการและระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th>.
- พิมพ์ลักษณ์ พัฒนชัย. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รวินท์ เอี่ยมสอาด และ ชุรพร เจริญพร. (2557). การบริหารสภาพคล่องของธนาคารในภาวะวิกฤตการเงิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วเรศ อุปปาดิก. (2544). ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้และผลกระทบทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัครพงศ์ อ้นทอง. (2550). คู่มือการใช้โปรแกรม EVIEWS เบื้องต้น: สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Akani, H. W., & Onyema, J. I. (2017). **Determinants of credit growth in Nigeria: A multi-dimensional analysis.** Journal of Economics and Sustainable Development, 8(20), 201–215.
- Beck, T., Levine, R., & Loayza, N. (2000). **Finance and the sources of growth.** Journal of Financial Economics, 58(1–2), 261–300.
- Beck, T., Keil, J., & Kucera, J. (2021). **Bank performance in the time of COVID-19: Evidence from the US.** Centre for Economic Policy Research (CEPR).
- Berkelmans, L. (2005). **Credit and monetary policy: An Australian SVAR (Research Discussion Paper No. 2005-06, p. 1).** Reserve Bank of Australia.
- Bernanke, B. S., & Gertler, M. (1995). **Inside the black box: The credit channel of monetary policy transmission.** Journal of Economic Perspectives, 9(4), 27–48.

- Bottero, M., Minoiu, C., & Polo, A. (2020). **Expansionary yet different: Credit supply and real effects of negative interest rate policy.** *Journal of Financial Economics*, 146(2), 754–778.
- Claessens, S., Kose, M. A., & Terrones, M. E. (2012). **Financial crises: Explanations, types, and implications** (IMF Working Paper No. 12/28, pp. 1–39). International Monetary Fund.
- Claessens, S., Dell'Ariccia, G., Igan, D., & Laeven, L. (2013). **Cross-country experiences and policy implications from the global financial crisis.** *Economic Policy*, 25(62), 267–293.
- Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2001). **Bank-based and market-based financial systems: Cross-country comparisons.** In A. Demirgüç-Kunt & R. Levine (Eds.), *Financial structure and economic growth: A cross-country comparison of banks, markets, and development* (pp. 81–140). Cambridge, MA: MIT Press.
- Eggertsson, G. B., & Krugman, P. (2012). **Debt, deleveraging, and the liquidity trap: A Fisher-Minsky-Koo approach.** *The Quarterly Journal of Economics*, 127(3), 1469–1513.
- Febrianto, D. F., & Muid, D. (2013). **The influence of third-party funds, LDR, NPL, CAR, ROA, and BOPO on the amount of credit disbursement (A study on commercial banks listed on the Indonesia Stock Exchange during 2009–2012).** *Diponegoro Journal of Accounting*, 2(4), 1–11.
- Federal Reserve Economic Data. (n.d.). **U.S. Financial Data.** Retrieved from <https://fred.stlouisfed.org>.
- Fisher, I. (1911). **The purchasing power of money: Its determination and relation to credit, interest, and crises** (pp. 24–28). New York: Macmillan.
- Gillman, M., Kejak, M., & Valentinyi, Á. (1999). **Inflation, growth, and credit services** (Reihe Transformationsökonomie / Transition

Economics Series No. 13). Vienna: Institut für Höhere Studien (IHS).

Hazmi, Y. (2018). **Analysis of credit, GDP, inflation, and interest rates on economic growth.** Jurnal Ekonomi dan Bisnis, 20(2), 79–88.

International Monetary Fund. (2010). **The role of credit in the post-recession economy (IMF Working Paper No. 10/88, pp. 1–30).** International Monetary Fund.

International Monetary Fund. (2020). **Policy responses to COVID-19.** Retrieved from <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19>.

Jović, D., & Jandrić, M. (2018). **Determinants of credit growth in banking sector of Bosnia and Herzegovina.** EMC Review – Časopis za ekonomiju – APEIRON, 6(2), 237–250.

Keynes, J. M. (1936). **The general theory of employment, interest, and money (pp. 128–156).** London: Macmillan.

Markowitz, H. (1952). **Portfolio selection.** The Journal of Finance, 7(1), 77–91.

Mankiw, N. G. (2019). **Macroeconomics (10th ed., pp. 22–28).** Worth Publishers.

Mery, M., & Dony, C. A. (2021). **The effects of credit growth on risk and performance of conventional banks in Indonesia.** Journal of International Conference Proceedings, 4(1), 140–149.

Mishkin, F. S. (2018). **The economics of money, banking, and financial markets (12th ed., pp. 295–310).** Pearson.

Mishra, M. R. (2021). **Impact of monetary policy on bank credit since reforms period.** Economic Affairs, 63(4), 917–922.

- Nguyen, Y., & Nguyen, L. (2022). **Funding liquidity, bank capital, and lending growth in a developing country.** *Cogent Economics & Finance*, 10(1), 2122958.
- Nugraha, A. (2022). **The moderation effect of allowance for impairment of credit losses toward credit growth and profitability.** *Journal of Applied Business, Taxation and Economics Research*, 2(1), 29–44.
- Özdemir, Ö. F. (2020). **An examination of the effects of bank credit on economic growth: The case of G-20 countries.** *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 91–114.
- Pagano, M. (1993). **Financial markets and growth: An overview.** *European Economic Review*, 37(2–3), 613–622.
- Phillips, A. W. (1958). **The relation between unemployment and the rate of change of money wages in the United Kingdom, 1861–1957.** *Economica*, 25(100), 283–299.
- Quynh, P. X. (2022). **Credit growth of Vietnamese commercial banks in the case of COVID-19 pandemic.** *Tra Vinh University Journal of Science*, 11(46), 12–19.
- Rachmansyah, M. I. (2021). **Effect analysis of inflation, interest rate, reserve requirements and non-performing loans on credit growth.** *Jurnal Akuntansi dan Keuangan Indonesia*, 18(2), 123–130.
- Rey, H. (2015). **Dilemma not trilemma: The global financial cycle and monetary policy independence (NBER Working Paper No. 21162, pp. 1–34).** National Bureau of Economic Research.
- Sahm, C. R. (2019). **The Sahm rule: A simple recession indicator (pp. 1–10).** Brookings Institution.
- Siringoringo, M. J., & Sijabat, J. (2019). **CAR, LDR and third party funds on the amount of credit disbursed by rural banks in North**

Sumatera, Indonesia. Dinasti International Journal of Economics, Finance & Accounting, 4(1), 16–21.

Stiglitz, J. E., & Weiss, A. (1981). **Credit rationing in markets with imperfect information.** The American Economic Review, 71(3), 393–410.

Teresiene, D., Keliuotyte-Staniuleniene, G., & Kanapickiene, R. (2021). **Sustainable economic growth support through credit transmission channel and financial stability: In the context of the COVID-19 pandemic.** Sustainability, 13(5), 2692.

Wayan, I. M. S., Putu, N. K. A., & Ketut, I. N. S. (2023). **The effect of savings growth, deposit growth, and credit growth on profitability growth.** International Journal of Economics, Business and Social Sciences, 4(6), 1719–1721.